

Opłata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych, wnosząca w Warszawie rocznie rs. 7. kop. 20 (złp. 48); w kwartale rs. 1 kopieje 20 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4.)

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 30); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie też sama opłata co na prowincji w Królestwie, z dodatkiem rs. 4 rocznie lub kwartalnie za koperty.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Maxyma B.

Wschód słońca o g. 7 m. 27.—Zach. o g. 4 m. 3.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopniżina 4, wczoraj w poł. zimna 4. Wysokość wody na Wiśle stop 1 cali 8.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, udzielił raczył, tytułem szczególnej łaski, pannie Agnieszce Szołgini, córce zmarłego Teodora Szołgini, assessora trybunału cywilnego Lubelskiego, która z powodu dojścia do pełnoletności, utraciła prawo do pensji emerytalnej, przez wzgląd na 39-letnią gorliwość i nieskazitelność jej ojca służbę, niemniej na zupełne jej sieroctwo i niedostatek, tudzież z uwagi na stan jej zdrowia, czyniący ją niezdolną do zapracowania na swe utrzymanie, pensję po rs. 77 kop. 50 rocznie, pod zwykłymi warunkami, z funduszy skarbowych.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO
ALEXANDRA II.
CESARZA WSZECH ROSSJI, KRÓLA POLSKIEGO
& & &

Rada administracyjna Królestwa.

Wprowadzając w wykonanie Najwyższy Ukaz z d. 19(31) r. b. względem oddania Zarządu okręgu pocztowego Królestwa Polskiego pod bezpośrednie zwierzchnictwo Namiestnika i Rady administracyjnej Królestwa, też rada, za poprzednim porozumieniem się z Głównie zarządzającym departamentem pocztowym Cesarstwa, w rozwinęciu artykułu 12go Ukazu powyższego, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Zarząd pocztowy Królestwa, ze wszystkimi podwładnymi mu urzędami, należąc do ogólnego składu Zarządu pocztowego Cesarstwa, zostaje pod bezpośrednim zwierzchnictwem Namiestnika J. C. K. Mości w Królestwie i Rady administracyjnej Królestwa.

Wszelkie dochody pocztowe w Królestwie, mają wpływać do skarbu Królestwa, kosztem którego Zarząd i służba pocztowa w Królestwie będzie utrzymywana. Dla tego tak dochody, jak i wydatki pocztowe ulegają pod względem rachunkowo-kasowym przepisom w Królestwie obowiązującym, a skutkiem tego rachunki z tychże, składane być mają corocznie Najwyższej izbie obrachunkowej.

Art. 2. Zarząd okręgu pocztowego składa się:

z naczelnika okręgu, który jest zarazem Warszawskim dyrektorem poczt,—

Z pomocnika tegoż, który zarządza Warszawskim pocztantem,—

Dwóch radców kierujących wydziałami,—

Naczelnika kancelarii,—dwóch inspektorów poczt,—etat oznacza liczbę potrzebnych do pracy urzędników, w rzędzie których mieszczą się budowniczy i lekarz.

Art. 3. Naczelnik okręgu pocztowego przedstawia Namiestnikowi Królestwa urzędników pocztowych:

a) Do podwyższenia rang i ozdobienia znakiem honorowym nieskazitelnej służby.

b) Do MONARSZYCH nagród.

c) Po każdym skończonym kwartale przedstawia wykaz zmian zasług w służbie urzędników, officialistów i sług pocztowych.

Art. 4. Zarząd okręgu pocztowego obowiązany jest starać się ciągle o ułatwienie i powiększenie w miarę możliwości komunikacji pocztowych; czuwać nieustannie by pocztą wszelkiego rodzaju i sztafety regularnie bieg swój odbywały, by w czasie przejazdu NAJJAŚNIEJSZYCH Osób, należąta usługa zapewniona była; pilnuje całości dochodów pocztowych i inwentarza pocztowego, akuratu biegu czynności rachunkowych i kassowych w zarządzie, należytego pod każdym względem porządku na urzędach pocztowych, ekspedycjach i stacjach, a to za pośrednictwem rewizji onych przynajmniej raz do roku przez wysłanych na ten cel inspektorów odbywać się powinny; akuratu przewożenia kurjerów i extrapoczt i i w ogóle należytego i spieszego toku interesów pocztowych.

Art. 5. Przestrzega, ażeby wszyscy urzędnicy i officialiści, którzy z rodzaju służby swojej obowiązani są składać kaucje, takowe w całkowitej wnosili ilości.

Art. 6. Przestrzega porządku utrzymywania zabudowań pocztowych rządowych.

Dla zakupienia i wystawienia nowych budynków, jak niemniej dla sprzedaży tych, które okazały się niepotrzebnymi, naczelnik okręgu wy-

jednywa na każdy raz decyzją Namiestnika Królestwa.

Ansłagi uformowane na reparacje domów pocztowych rządowych w obrębie summy etatem na to wyznaczonej, Zarząd obowiązany jest komunikować poprzednio radzie budowniczey przy Kom. Rz. S. W. i D. ustanowionej.

Art. 7. Corocznie w terminie zakreślonym formuje projekt dochodów i wydatków okręgu pocztowego na rok następny, na podstawie istniejących w tym względzie w Królestwie ogólnych przepisów.

Takowy projekt naczelnik okręgu przedstawia do zatwierdzenia Namiestnikowi Królestwa, który następnie przesłany zostanie Kom. Rz. P. i S. dla wprowadzenia w budżet.

Art. 8. Zarząd okręgu przedstawiać będzie departamentowi pocztowemu Cesarstwa periodyczne wiadomości o ruchu korespondencji, o pocztowych dochodach i ustanowieniu nowych, również jak o zwinieniu istniejących w Królestwie miejsc pocztowych.

Art. 9. Co miesiąc naczelnik okręgu, lub z upoważnienia jego inny urzędnik należący do kolegium zarządu, odbywać będzie z przybranymi do tego urzędnikami rewizją kassy głównej pocztowej we wszystkich jej szczegółach, to jest tak co do gotowizny, jako i wszelkich ciąg i domodów kassowych.

W razie uznania mogą być oprócz zwyczajnych zarządzane i rewizje nadzwyczajne tejsze kassy.

Art. 10. Zarząd okręgu przesyła Kom. Rząd. P. i S. po upływie każdego miesiąca, wraz z protokółami rewizji kassy głównej pocztowej, obraz rachunkowo-kasowy obejmujący przychód, rozchód i superatę funduszy budżetowych i depozytowych okręgu pocztowego Królestwa. W razie wątpliwości w zastosowaniu przepisów rachunkowych, odnosi się do tejsze komisji względem stanowczego wyjaśnienia onychże.

Art. 11. Składa Najwyższej izbie obrachunkowej, w zastosowaniu się do ukazu Najwyższego d. 9 (21) sierpnia 1821 r. do decyzji rachunki roczne zarządu i urzędów pocztowych z ekspedy-

SODALIS MARIANUS.

POWIEŚĆ HISTORYCZNA

ZE STARYCH XIĄG I PAPIERÓW SPISANA,

przez

Zygmunta Kaczkowskiego.

(Ciąg dalszy).

(Patrz Nr. Kroniki 304.)

Polecił starosta z tą depeszą, na dzień i noc, zmieniając konie po dworach i pędząc bez odetchnienia, — jakoż niebawem przysłał mu bardzo obszerne sprawozdanie na piśmie, ale wojska nie przysłał. Z tej depezy dowiedział się pisarz, że Leduchowski go jak najzupełniej zrozumiał, zgadza się z nim, każe koniecznie bić Wejssenfelda, pragnie jak najgoręcej odniesionego nad nim zwycięstwa, bo toby niezmiernie ułatwiło układy, — ale sukursów mu posłać od siebie na żaden sposób nie może, najpierw dlatego, iż w obec zbierającego się pod Gołębiem obozu nie może się sam pozostać bez stosownego okrycia, a powtórze dlatego, iż preliminarja do ukła-

dów zaszły już tak daleko, iż niepodobna mu jest własną ręką przycichnąć wojnę zapomagać na nowo. Działo się to podobno już w sam dzień podpisania rozejmu. Mimo to wszakże starosta pozostał jeszcze przy Leduchowskim, spodziewając się, że może przecież jeszcze coś zyska i choćby mileczkiem jakiś sukursik z tak potrzebnej, ba nawet niezbędnej dla pisarza piechoty uprowadzić od niego; ale przy tej nadziei nie zaniedbał dodać uwagi, iż sprawa powszechna teraz tak stoi, że nie godzi się już żadnemu dowódcy grać gry niepewnej i narażać się lekkomyślnie na straty: „lepiej dziś wcale pozostać bezczynnym, niżeli odnieść nawet zwycięstwo, a drogo za nie zapłacić.“

Właśnie co za nadejściem wieczoru zasiadł był pisarz w refektarzu u Bazyljanów ze swoim sztabem do rady, kiedy mu tę depezę oddano. Odczytał ją, rzucił na stół z niechęcią i rzekł:

— Otóż i poseł! Nic nie zrobił, dał się przekabacić konszachtowiczom i sam ugrzązł pomiędzy nimi! Jeszcze do tego i mnie się ze swoją radą narzuca! Bodajby djabeł wziął taką robotę!

To rzekłszy sapiąc mocno od gniewu, za-

czął się wielkimi krokami przechodzić po refektarzu. Wzięli tymczasem ową depezę drudzy, przeczytali ją i zaczęli się nad nią naradzać półgłosem. Co do szczegółów rozmaite tam były pomiędzy nimi zdania, ale w ogóle prawie wszystkim się zdało, że starosta pisał bardzo rozsądnie: bo kiedy preliminarja zgody zaszły już tak daleko, że rozejm już podpisany albo lada dzień ma się podpisać, a wysłannicy obu stron już się zbierają w Lublinie, to na cóż dalszą prowadzić wojnę, zwłaszcza w okolicznościach takich, gdzie się niema sił odpowiednich po temu? A wszakże czy do stu bitew stoczonych przybędzie jeszcze jedna, czy nie, nic na tem już nie zależy; a czyż to nie dosyć krwi wypłynęło dotychczas? Nawet gdyby mieć pewność zwycięstwa bez żadnej szkody dla siebie, to i natenczas jeszcze bitwa jest niepotrzebną; przecież i sąsi są ludzie i nie o ich krew tutaj chodzi, tylko o wolność narodu. — Tego zdania był przedewszystkiem Wapowski, a za nim także i inni; tylko Jmć Wiszowaty spojrział na niego z pod brwi zmarszczonych i rzekł po swojemu:

— Tfu! mości Wapowski! Jeszczem się tego nie spodziewał po tobie! Taki jest żołnierz

cjami im podwładnymi, w terminie na to ustanowionym, z dowodami.

Rachunki pocztowe podlegające rewizji N. I. O. będą zastosowane do ogólnych form w Królestwie obowiązujących.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

— Rada administracyjna Królestwa zatwierdziła następujące darowizny i zapisy, a mianowicie 1) postanowieniem z d. 26 września (8 października) r. b. darowiznę rs. 45 corocznie z dóbr Samokleski, dla kościoła parafialnego Kamionka opłacać się winną, przez Helenę z Wejsenhoffów *Wojniłowicz*, właścicielkę tychże dóbr uczynioną; 2) postanowieniem z d. 26go września (8 października) r. b. zapisy: 1) na ochronę ubogich dzieci w Warszawie rs. 150; 2) dla biednych wyznania ewangelickiego w Rawie rs. 150; 3) dla kościoła w Staréj Rawie rs. 270, przez niegdy Felicyssymę z Wieroznińskich *Lemańska* uczynioną; — 3) postanowieniem z d. 30 września (12 października) r. b. zapisy: 1) rs. 750 dla kościoła parafialnego w Garwolinie; 2) rs. 150 na reparację kaplicy i utrzymanie grobów na cmentarzu grzebalnym w m. Garwolinie znajdującym się, oraz na odprawianie jednej mszy śpiewanej, przez niegdy X. Józefa *Zarnowskiego* zdziałane; 4) postanowieniem z tejże daty darowiznę summy rs. 200, dla kościoła parafialnego w Osiecku, przez X. Józefa *Rychlińskiego*, proboszcza kościoła parafialnego w Osiecku, w imieniu Jakóba *Tomaszewskiego*, żołnierza wojsk Cesarstwo-Rosyjskich uczynioną; — 5) postanowieniem z d. 23 września (5 października) r. b. darowiznę rs. 75, dla kościoła parafialnego w Suwałkach, przez Augustyna *Nowickiego* emeryta zrobioną; — 6) postanowieniem z d. 26 września (8 października) r. b. zapis półogrodu (pół ogrodu) dla kościoła greckokatolickiego w Tomaszowie, przez Józefa *Smyjewskiego* uczyniony.

— Ze względu, że obecnie nie istnieją już powody, dla których zakaz wyprowadzania bydła z Królestwa za granicę został wydany, i że ustalony handel z Cesarstwem, zapewne dla Królestwa dostateczną ilość bydła rogatego, z decyzji rządu zakaz ten odwołuje się, w skutku czego wolne wyprowadzanie z Królestwa za granicę bydła, podług przepisów do czasu wydania rzeczonych zakazów obowiązujących, przywróconem zostaje.

Korrespondencja Kroniki.

Wrocław dnia 13 listopada 1858 r.

Przy uroczystem rozpoczęciu kursu zimowego na wszechniczy naszej, rektor magnificus przy złożeniu władzy swéj jednorocznej, z następującem wystąpił sprawozdaniem z roku szkolnego 1857/8. Liczba promocii doktorskich doszła do 53, z niéj przypadają na wydział katolicko teologiczny 1, a na prawny 2; na lekarski 36, a na filozoficzny 14. Uczniów było do 1,100, odczytów odbywało się 457, na które uczęszczało 10,272 słuchaczy, przeto na jednego akademika przypada po 11 prelekcji. Biblioteki jako też i inne zakłady akademickie staraniem kuratora znacznie zostały zubożone, a przez uczniów pilnie odwiedzane. Pracownia chemiczna dostateczną ma teraz miejscowość, a z funduszu uniwersyteckiego zakupiono wielki plac, na którym wystawia gmach,

waleczny z ciebie, że ja sam mam się przy tobie za chłystka, a dajesz rady dziadowskie!

— Uśmiechnął się na to spokojnie regimentarz pisarza, w saméj istocie jeden z najwaleczniejszych bohaterów téj sprawy, i odpowiedział na to łagodnie:

— Bić, bić i bić się do końca, chociaż tam może i spokój już podpisany w Lublinie? Ej! panie Piotrze! czasby też mieć jakieś zastanowienie.

— A na co żołnierz? — zapytał rotmistrz.

Uśmiechnął się na to jeszcze lepiej Wapowski, lecz odpowiedział z powagą.

— Ja nie wiem na co ty jesteś, panie Piotrze, żołnierzem i dlaczego się bijesz; ale ja biję się na to, abym spokój uzyskał.

Wszakże w téj chwili przystąpił pisarz do niego i rzekł niecierpliwie:

— Panie Karolu! nie rozumiesz téj rzeczy. Jużci my wszyscy się bijem dlatego, ażebyśmy spokój zyskali; ale tak do spokoju nie dojdziem. Co tam te rozpoczęto traktaty! czy to je po raz pierwszy rozpoczynają! Król gromadzi swoje zastępy pod Gołab i niby się

zawierać mający rozmaite zbiory. Odbyte examina po większej części były zadowalniające, co świadczy, że dążności i przykładanie się młodzieży akademickiej godne są pochwały. Sąd uniwersytecki jedną sprawę acz smutną miał do rozstrzygnięcia; zniwolony był bowiem rozwiązać towarzystwo *Burschenschaft* zwane, a to skutkiem reskryptu ministerjalnego brzmiącego jak następuje: Naczelne ministerjum królewskie po przejrzeniu aktów śledczych tyczących się stowarzyszenia akademickiego pod nazwą *Burschenschaft*, uchwalił, że w razie gdyby takowe z temi samemi co pierwéj dążnościami na nowo utworzyło się, członkowie nietylko podpadają karze podług przepisów, ale i wykluczeni będą raz na zawsze od wszelkich beneficjów i stipendjów akademickich. Podobnej karze podlegają w ogólności wszyscy ci którzy dowodnie obwinieni są o pijaństwo, robienie długów i kłótnie lub bijatyki z innymi akademikami, nie zważając na to, czy oni należą do jakiego związku lub nie.

Kraj szlázky w części górnej ma swoją Kalifornję, nie mówiąc żartem, w dolnej, winnice wydające napój wprawdzie cierpki i kwaśny, ale za pomocą sztuki przemieniający się na Bordeaux lub wino burgundzkie, sprzedający się po talarze i wyżej butelka, ma równie i swoją Hawanę, a to w okolicach Olawy i Brzegu. Tytuł tam rodzący się w stanie naturalnym raczej śmierdzi aniżeli pachnie i niegodziwie gryzie język; ale sztuka i temu daje radę, a wysuszone liście rozmaitemi sposobami dochodzą do tego stopnia doskonałości, że używać ich można do fabrykacji cygar, które z sumiennością kupcom naszym zwykłą sprzedają się, jeśli nie za prawdziwe hawańskie, z samego miejsca sprowadzone, to przynajmniej za amerykańskie. Zbiory tytanu w ogólności, dość pokazały się pomyślnie w tym roku; dojrzewanie liści skutkiem upałów wprawdzie nie było jednolajne, a w wielu miejscach słońce tak wypaliło młode rośliny, że trzeba było powtórnie zajmować się zasadzeniem, ale za to nie było przy mrozków tyle zgubnych, a do wysuszenia czas ciągle służył jak najlepiej. Ilość jakoteż i gatunek odpowiadają życzeniom właścicieli plantażów, cena zaś mniéj gdyż nie doszła jeszcze do wysokości ceny przeszłorocznej. Nie obawiają się jednak wielkiej straty w błogim czasie, kiedy o niemal każdy mężczyzna pali, a nawet i damy, osobliwie lwice (które w Wrocław poszczycić się ma prawo) nie odmawiają cigarette obwiniełego pachnącym papierem, na którym w dodatku nieraz wydrukowany czuły wiersz jakiś.

Kolej Frejburgska przedłużona później aż do Reichenbachu, w tych dniach otworzoną została do Frankensteina niedaleko Kladzka (Glatz). Ciągnie się teraz w łoci nieprzerwaną z Lignicy do tegoż Frankensteina, a jeżeli zamiary towarzyszą dojdą do skutku, doprowadzoną zostanie do kolei czeskiej. Z Lignicy do Frankensteina dojeżdżają w przeciągu 8 godzin.

Po za rogatkami naszego miasta, po ogródach i spacerach już pusto, bo Wrocławianie jakkol-

skłania ku zgodzie; ale ja głowę moją dam w zastaw, jeżeli on, zgromadziwszy ich z jakie dziesięć tysięcy, nie rozpocznie wojny na nowo! Znam ja Niemców nie od dnia dzisiejszego! i wiem co mówię! Wytknę do nogi — to jedyny traktat z Niemcami. A potem, co to? Żebym ja tutaj przybiegł za Weissenfeldem mil tyle, głodu się namarł, nędzy się najadł i krył się przez tyle czasów po tych tu dziurach, ostrząc zęby na niego — a potem odszedł, odwołany traktatem? a co to? zgine — a muszę zajrzeć mu w oczy! Nie wylezie mi sam z téj jamy, to szturm przypuszczę do niego, choćby tam już *Te Deum* śpiewano w Lublinie! Niech choć ja jeden dam głośną salwę, kiedy inni pomilki; może też przy odgłosie téj salwy pójdą im lepiej traktaty! Ba! i jak lepiej! a co panie Janie, nie mam ja racji?

— Hm! — rzecze na to miecznik Stężycki, — jużci zapewne, że byłoby to i pięknie i pożytecznie, gdybyśmy albo Lwów wzięli na Weissenfeldzie, albo go przynajmniej tak przetrzepali, żeby nie taki piękny przyszedł pod Gołab, jak się we Lwowie ustroi; aleć to zawsze trzaby się nad tem zastanowić statecznie, bo jak zwycięstwo nasze przyniosłoby

wiek pochopni do biegania, nie lubią patrzeć na żółtkie liście sypiące się z drzew, ale za to co raz zwawiej po mieście samem. Przy kuflu politycy już rozprawiają szczerze o wyborach za kilka dni nastąpić mających, rozogniając się przy téj sprawie często do tego stopnia, jak gdyby od zdania, za które waleczą czyli raczej krzyczą, zależało szczęście lub dalszy byt całych Prus. Pisma publiczne obfitego dostarczają materiału do rozmyślenia się nad ważnym aktem, a to tym razem w sukience poetycznej, bo rozmaite obozy zalecają i bronią zasad swoich — wierszami. Ktokolwiek niema pociągu do rzeczy politycznych — a takich u nas jest spora liczba — ten gdzieindziej szuka rozrywki, a znajdzie ich *multum*! Podziwia małego chłopaka rodem z Węgier, który dokazuje cudów w rachunkach pamięciowych, albo przepędza wieczór w cyrku, gdzie obecnie towarzystwo p. Hinné, które przybyło z Królewca, pokazuje sztuki i trochę nadto obnażone amazonki, albo uczęszcza nakoniec do teatru, który pod nową dyrekcją coraz bardziej podnosi się. Miłośnicy sztuki zaglądają do malowideł na szkłe wykonanych przez tutejszego artystę, a rzadką pięknoscią odznaczających się, a pragnący nauki lub oświaty, zgromadzają się w salach towarzystwa szlaczego, gdzie w ciągu zimy odbywać się będzie szereg odczytów popularnych. Nemrodowie nasi urządziliowy *à courre* (to co Niemcy nacywają *par force* mniemając mylnie że *par force* jest wyrażeniem francuzkiem), na które sprowadzili psy wprost z Anglii, a towarzystwo obrony zwierząt, znane tu też pod nazwą *męczycieli zwierząt*, tą zabawą tak zgorszzone zostało, że stronie przeciwnéj wypowiedziało wojnę — ma się rozumieć na bibule, z czego gazety bardzo rade, bo spór ten toczy się w łokciowych inseratach. A pleć piękna? Jakie dla niéj są zabawy? spyta cie się. Byłoby bardzo niesłusznie, gdyby skarżyła się, że o niéj zapominają. Z wyjątkiem zakładów kuflowych, wszędzie ma przystęp i chętnie jest widziana. Ma wybór między różnemi koncertami, gdzie otoczona, nie oblokami jak boginie, ale prozaicznym dymem rozmaitego zapachu, przysłuchiwać się może muzyce, a świecić się elegancją lub częściej jeszcze przesadzoną toaletą, ma teatr, ma sklepy zaopatrzone we wszystko sownie, cokolwiek zniechęć potrafi oiekawość i żądzę kobiecą, będzie miała w dodatku i coś nadzwyczajnego, bo za kilka dni u Immerwahren wystawiona będzie na widok publiczny wyprawa krezusowej panny Gryczykównej, która uzyskawszy szlachectwo, dziś nazywa się Joanna Gryczyk de Schomberg-Godulla.

W tym miesiącu jeszcze odda ona rękę swoją wraz z milionami swojemu hr. Schaffgotsch, a tak doskonale już wdobyła się w rolę, którą później ma odegrać, że przysięgałaby, iż urodziła się hrabianką lub książeczką, a nie córką biednego wieśniaka. Ze w teatrze, gdzie prawie codziennym jest gościem, zajmuje miejsce w pierwszym rzędzie, a wszystkich oczy, lornety i perspektywy ku niéj są zwrócone; nie potrzebuje wzmianki;

niezawodne korzyści dla traktujących w imieniu naszym, tak znowu klęska nasza przyniosłaby takie same korzyści traktującym ze strony króla....

Tak radzono nad tem odtąd już trochę spokojniej, — kiedy wtem dano znać obradującym, że jakiś szlachcic na oko polski, który się wszakże powiada być Murzą tatarskim, zajechał na dziedziniec klasztoru i prosi o wstęp.

— A to Domaradzki! najniezawodniej! — zawołał pisarz, — proszę go prędko i przeprowadzaj w ten moment. Ciekawa rzecz z czem on przyjeżdża? a jużci pewnie nie darmo.

Na tę wiadomość Bobrownicki i rotmistrz zerwali się z miejsc swych — a wtem i Murza wszedł do téj klasztornej komnaty.

— Panie Janie! — zawołał miecznik, — przez Pana Boga żywego, powiadaj prędko, co tutaj robisz? Wszakże z nad Nidy przyjeżdżasz? Tam się pewnie stało coś złego?

— Bądźno spokojny, mój panie Janie! — rzekł prędko Murza, — nic się tam złego nie stało.

— Nic? pewnie nie? Ale cóż cię znów ode-

jest ona przecież najbogatszą osobą w całym państwie Pruskiem, może nawet i w całym kraju niemieckim, a wiek nasz zwykł cenić, po części przynajmniej, ludzi podług tego, co mają w kiesce. Trzymając się tej zasady, panna Gryczykówna stoi na najwyższym szczeblu, jakkolwiek tu i na prowincji nie zbywa na milionerach. Oby ci i na rok przyszły zbytni grosz obracali na zakupienie tego, nad czem artysta nieraz pracuje w pocie czoła i z wycieńczeniem najlepszych sił swoich.

Wystawa obrazów olejnych, którą tu mam na widoku, ma być otworzona z d. 1 maja 1859 r. Podług ogłoszenia komitetu nią zajmującego się, na ostatniej wystawie sprzedano za 10,230 talarów.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Telegramy.

Calais 11 listopada. Bezpośrednia komunikacja telegrafu podmorskiego między Calais i Dover, została dziś z rana przywrócona zupełnie.

Marsylja 11 listopada. Wiadomości z Chin dochodzą do 28 września. Podają one szczegóły względem zdobycia Turanu. Kanonierowie w ciągu pół godziny zniszczyli pięć twierdz stanowiących obronę miasta. Wojsko francuskie i hiszpańskie obsadziły jej wysyłając tamad rekoniesanse w głąb. Półwysp Turanu został ogłoszony terytorjum francuskiem. Wyprawa w końcu września uda się ku stolicy państwa Annam (jeśli Cesarz nie uczyni zadość żądaniom podanym przez Francję.)

Kommissarze chińscy dotąd nie przybyli; spodziewano się jednak, że negocjacje w przedmiocie taryf, rozpoczną się w październiku.

Dziennik urzędowy Pekinu, donosi o projekcie ufortyfikowania ujścia rzeki Pei-ho, dla wstrzymania napadów barbarzyńskich.

Wiadomości z Alexandrii donoszą o śmierci Arakel beja, gubernatora Sudanu.

Kolej żelazna z Kairo do Suez, została oddana do cyrkulacji w grudniu.

Tryest 11 listopada. Otrzymałmy wiadomości z Konstantynopola 7 b. m. Piąta konferencja w sprawie Czarnogórskiej, odbyła się znowu. Może to będzie już ostatnia.

Oskarżeni z Dzeddah stanęli już przed radą sądową.

Lord Stratford de Redcliffe przybył do Aten, gdzie ma zatrzymać się przez tydzień. Królestwo Ichmość zaprosili go na obiad.

Kopenhaga 10 listopada. Według wieści, które zdają się być uzasadnionemi, pan szamb. v. Lewetzan, wielki marszałek dworu, ma zostać mianowany ministrem Holsztynu, a książę Karol v. Glücksburg, otrzyma znowu nominację generała w armji duńskiej.

Fadrelandet uważa pierwszą z tych pogłosek za bardzo prawdopodobną.

Paryż 12 listopada. *Moniteur* ogła-

sza obecnie stan Banku francuskiego za miesiąc październik. W zapasie papierów okazuje się powiększenie o 17,500,000 fr., a o 350,000 fr. (?) w ilości biletów znajdujących się w obiegu.

Przeciwnie zmniejszenie o 4,650,000 fr. w zapasie gotowizny brzącej, a 7 milionów w zaliczeniach na papiery publiczne i inne tytuły, o 11 milj. w rachunku bieżącym skarbu i o 2,750,000 franków w rachunkach bieżących prywatnych.

(*Indépendance Belge.*)

A N G L J A.

London 10 listopada. Przyjmując missję zredagowania billu reformy, p. Bright zrobił sobie niezmiernie wiele dobrego w opinii i zgromadził około siebie wszystkie rozproszone siły reformatorów. Szanowny deputowany zawarował sobie prawo zrobienia tego wszystkiego, co uzna za najwłaściwsze, ale zobowiązał się także radzić się wszystkich ludzi politycznych, których zdanie zdawałoby się użytecznem w tej sprawie. Tym sposobem spodziewa się on ułożyć praktyczny plan reformy parlamentarnej. Postanowienie jakie powziął na ostatniem zgromadzeniu, uspokoiło nieco wszystkich reformatorów umiarkowanych, którzy w pierwszej jego mowie w Birmingham, upatrywali echo demagogji, która przed trzydziestu laty upadła z O'Connell'em. P. Bright wypełnia swoją powinność względem ludu, starając się otrzymać ile będzie można najwięcej, nie narażając się jednak na stracenie wszystkiego, przez żądanie zanadto.

Co do ministrów, zachowują oni dotąd milczenie. Chcielibyśmy żeby to było dobrą wróżbą. Nie śmiemy za nic ręczyć, ale obawiamy się bardzo, żeby opór odcienienia retrogradystów, stronnictwa konserwatywnego, nie stał się ważną zawadą i żeby ten odcień polityczny nie starał się popchnąć rząd w system samolubny i ciasny. Z drugiej strony, jest to dość znaczącym faktem, że p. Williams, reprezentant z Lambeth, rzucił się w objęcia p. Bright, z zupełnem przyzwoleniem swoich wyborców. P. Williams jest jednym z nader szanownych ludzi, którzy z prawością bronią interesów ludu.

List Cesarza francuskiego w przedmiocie emigracji, sprawił tu bardzo korzystne wrażenie. *Times* wprawdzie znajduje w nim sposobność do nowych ataków przeciw Francji. *Morning Chronicle*, której opinia z każdym dniem nabiera większej ważności, nie wiele pokazuje się przychylniejszą, ale daleko jest grzeczniejszą. Winażuje ona Cesarzowi Napoleonowi, że ustąpił opinii publicznej; w zamiarze odstąpienia systemu wolnych robotników murzyńskich, upatruje ona sprawiedliwość oddaną Portugalji, powodzenie sprawy emancypacji i tryumf zasady przyjacielskich rad, nad zasadą zbrojnej interwencji. Dziennik ten naturalnie przypisuje ten rezultat radom i przedstawieniom rządu angielskiego.

Zdaje nam się, że można uważać z tonu, jakim przemawia *Morning Chronicle*, która rzadko kiedy zgadza się z zdaniem *Timesa*, że rząd angielski bardzo był niezadowolony z postąpienia Fran-

cji w sprawie portugalskiej, co do kwestji pracy wolnych murzynów, ale że zarazem uważał, że sprawa ta nie jest warta, żeby dla niej zakłócić pokój Europy.

Text traktatu japońskiego, ogłoszony jest dziś jednocześnie przez *Times* i *Morning Chronicle*. Jest to dokument nader interesujący i okazujący istnienie w Japonji bardzo wysoko posuniętej organizacji rządowej.

Jedna *Correspondance générale* anglo-francuska, w następujący sposób streszcza opinie głównych dzienników, w przedmiocie reformy parlamentarnej, jaką liberaliści niezawisli Guildhallu pragną przeprowadzić.

Times używa broni wysmiewania przeciw panu Bright i jego ideom. Reforma wyborcza, jak ją rozumie deputowany z Birmingham, pociągnąć musi za sobą rozprzeżenie socjalne, które prędzej lub później oddałoby nas w żelazne ręce jakiej dyktatury. P. Bright jest następcą Lykurgów, Draconów, Solonów i Publikolów. Na szczęście uniknął on już w Guildhallu tej pewności, która go podnosiła na platformie w Birmingham. Jego umysł analityczny, okazuje się bezsilnym w obec projektu syntetycznego, jakiego żądają od niego reformatorowie. Pan Bright nie znajdzie powodzenia.

Morning Post podziela tę nadzieję. Nic nie może być w jego oczach niebezpieczniejszem, jak przesadny liberalizm, który dąży do rozdawania krzeseł w parlamencie ciemnemu i niskiemu tłumowi. *Post* sądzi, że to niepokojące poruszenie radykalistów, skłoni whigów i torysów do połączenia się we wspólnym interesie.

Co do *Morning Herald*, nie sądzi on, żeby reforma mogła być pod jakimkolwiek względem zatrważająca, ponieważ w takiej rozciągłości, jak ją mieć chcą nowatorowie, jest ona zupełnie niepodobną. Agitacja, która ją dawniej popierała, ustąpiła zupełnie. P. Roebuck nie potrafił utrzymać jej przy życiu. Niech stronnicy p. Bright prowadzą dalej swoje dzieło, pomimo nauk, jakie im dawała przeszłość i rad zdrowego rozsądku, nie im nie przeszkadzamy. Lud angielski wie dobrze co myślić o ich odwiedzinach i zaproszeniach. Pojął on, że ani prawodawstwo, ani system handlowy, ani nie na świecie nie jest doskonałym; pozostanie on zatem spokojnym, w obec oskarżeń przeciw pewnej klasie społeczeństwa, podnoszonych przez ludzi z *Coffee House of Guildhall*. Zresztą reformatorowie nie są zgodni. Pan Roebuck, jak sam oświadczył, różni się bardzo w wielu punktach od p. Bright. Co do tego ostatniego, ma on niewątpliwie ważne niezaprzeczane zalety: jest on śmiały, przedsiębiorczy i wytrwały, ale jeśli można go wielbić jako mówcę człowieka, nie można jednak sympatyzować z jego systemem politycznym, który w zupełności opiera się na powagach i cytacjach, nie mających rozmownej zasady. W każdym razie, mówi *Herald*, deputowany z Birmingham jest dziś przywódcą opozycji, o którą to wysoką posadę dobijali się lord Palmerston i lord Russell. Ciekawą jest rzecz,

rwało od skiby? a wszakżeś miałeś się opiekować....

— To też się opiekuje.... Ale pani stolnikowa krakowska dowiedziała się, że Jerzy uciekł z Brzeżan i uprowadziwszy wojska hetmańskie ze sobą, zniknął kędys bez wieści. Tak się też tem przestraszyła, że musiał wybiedz, aby go gdzieś odszukać i przywieść jęj wiadomość od niego.... Jakoż go odszukałem szczęśliwie, a ponieważ to nie daleko, wstąpiłem tu, aby się też i z wami obaczyć. Zdarzy się może przytem co pogawędzić około dobra pospolitego....

Na tę wiadomość Bobrownicki już umilkł i czy to umyślnie, czy mimowoli, odsunął się pomału od niego, przypatrując mu się zdaleka. Tymczasem zaś rotmistrz rzekł:

— Cóż tam, mój murzo? jakże tam koło ciebie? dawnośmy się widzieli.

— No, chwała Bogu! przecie choć coś....

— Byłoby więc, gdybyś się był nie czepiał głupich z respektem konceptów. Trza ci to było Ożarowskiego wykradać? Byliby mu tam sasiłba nie urwali.

— A czy to źle się stało? nie mamyż z niego pożytku?

— Ja tam nic nie wiem jeszcze o tych pożytkach....

— Nie bijeż się równo z wami?

— Równo? może i równo, ale przecież nie bardzo. Srogi zwycięzca jeńców, niedobitków i chorych, ale żeby gdzie zdrowych uporał, jeszcześmy nie słyszeli. Sam też jest zdrow z całym swym pułkiem i powiadają, że się aż błyszczy od złota....

— Błyszczy od złota?! — zawołał Murza, — idź też idź, panie Piotrze, a nie baw się plotkami jak baba. Powiem ja tobie prawdę, jak jest.

Tymczasem i pisarz do nich przystąpił i rzekł:

— Czołem, mój panie Murzo, jak cię tam nazywają. Myślałem, że po staremu słyszysz poczeiwiej sprawie i przywozisz mi jakie nowiny ważne: a tyś jak widzę puścił się na jakieś kwerendy....

— JW. panie! — rzekł na to Murza, — jużem nie przyszedł tu z prózną ręką. Znajdę się i nowiny, jeno niech trochę odetchnę. Odszukałem Ożarowskiego dla siebie, ale znalazłem przy nim coś i dla pana pisarza,

boć to także nie próżny człowiek ten Ożarowski. Ot! co mi pomógł aleć to wielka szkoda, że on się pierwój nie złączył z konfederacją....

Zawzięty rotmistrz machnął na to ręką, rzekł:

— Milszy wprawdzie jest Bogu, jak mówi Pismo, jeden grzesznik nawrócony, niżeli stu sprawiedliwych, aleć to tylko Bogu! My ludzie prości zawsze wolimy takich, którzy od początku są przy nas. Czy tak, panie mieczniku?

Pokreślił na to wasy poważny miecznik, ale nic mu nie odpowiedział, a natomiast sam pisarz rzekł przedko:

— Al! tego nie mów, mój panie Piotrze. Wiem ci ja także coś o tym młodzieńcu i powiadam wam to wyraźnie, że wielkie on ma zasługi. Trza było słyszeć, co opowiadał o nim Branicki Leduchowskiemu. No, ale coż to mi tam przywozisz od niego, mój panie Janie?

(Dalszy ciąg nastąpi.)

